Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0522U100030

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фіщук Оксана Сергіївна
2. Fishchuk Oksana Sergiivna

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.05

Назва наукової спеціальності: Ботаніка

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-12-2021

Спеціальність за освітою: Біологія

Місце роботи здобувача: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, м. Луцьк, Луцький р-н., Волинська обл., 43025, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.001.14

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.29

Тема дисертації:

1. Порівняльна морфологія квітки та плоду Amaryllidaceae J.St.-Hil. у зв'язку з питаннями систематики
2. Comparative morphology of the Amaryllidaceae J.St.-Hil. flower and fruit in connection with the taxonomy

Реферат:

1. Робота присвячена вивченню порівняльної морфології квітки і плоду представників родини Amaryllidaceae, яка за даними молекулярної систематики об'єднує три підродини: Agapanthoideae, Allioideae та Amaryllidoideae. Оскільки серед науковців існує дискусія щодо доцільності об'єднання цих підродин в одну родину або виділення окремих родин: Agapanthaceae, Alliaceae та Amaryllidaceae, які добре діагностуються між собою за фенотипічними ознаками, актуальним є дослідження квітки та плоду для підтвердження чи спростування необхідності об'єднання досліджених таксонів. Особливу увагу відведено вивченню анатомічних ознак квітки та плоду, мікроморфології та васкулярної анатомії квітки, вивченню гістогенезу оплодня та застосуванню цих ознак у філогенетичному аналізі родини. За допомогою методів світлової мікроскопії на постійних препаратах серій поперечних та поздовжніх зрізів були досліджені структурні особливості квітки в 33 видів із 15 родів, що належать до 10 з 15 триб та характеристики плоду в 24 видів із 16

родів усіх трьох підродин родини Amaryllidaceae. Гінецей у досліджених видів сформований завдяки конгеніальному зростанню плодолистків в основі та периферії зав'язі і постгенітальним злипанням зовнішніх поверхонь плодолистків у верхній і внутрішній частині маточки. У підродинах Agapanthoideae та Allioideae зав'язь верхня, тонкостінна, з синасцидіатною, симплікатною, гемісимплікатною та асимплікатною (тільки у триб Tulbaghieae та Leucocoryneae) вертикальними зонами. В зав'язі представників Amaryllidoideae наявні потовщені основа і дах, вертикальних зон чотири, три або дві (симплікатна та гемісимплікатна). Згідно з концепцією вертикальної зональності септального нектарника, у представників підродини Agapanthoideae наявні дві зони септального нектарника, у представників підродини Allioideae – три; у представників Amaryllidoideae виявлена тільки зона «ліліоїдного» об'єднаного нектарника. Виняток становлять триби Eustephieae, в якій роздільний септальний нектарник розміщений в основі зав'язі, нижче гнізд та триби Galantheae, представники котрої мають нектарний диск, а не септальний нектарник. У видів зі септальним нектарником стовпчик і приймочка сформовані асимплікатною зоною, в якій плодолистки постгенітально з'єднані між собою і формують цілісну структуру.

2. This work is devoted to the investigation of the comparative flower and fruit morphology of the family Amaryllidaceae, which unites, according to molecular taxonomy, three subfamilies Agapanthoideae, Allioideae and Amaryllidoideae. Since there is a debate among scientists about the feasibility of combining these subfamilies into one family or the separation of distinct families: Agapanthaceae, Alliaceae and Amaryllidaceae, which are well distinguished by phenotypic characteristics, it is important to study the flower and fruit to confirm or deny the need to integrate the studied taxa. Particular attention is paid to the study of anatomical features of the flower and fruit, micromorphology and vascular anatomy of the flower, the study of fruit histogenesis and the application of these features in the phylogenetic analysis of the family. The structural features of the flower in 33 species from 15 genera belonging to 10 of 15 tribes and the characteristics of the fruit in 24 species from 16 genera of all three subfamilies of the family Amaryllidaceae were studied by light microscopy on permanent preparations of the cross and longitudinal sections. It is revealed that the perigonium and androecium in the studied species of the family Amaryllidaceae provide the greatest number of adaptations to a particular mechanism and agent of pollination, so their characteristics mainly reflect the most variable characteristics of the flower, namely, different symmetry, length of the flower tube and its diameter, different sizes of the outer and inner tepals, features of the structure and adnation of the stamens, the presence or absence of the corona. Gynoecium in the studied species is formed due to congenital fusion of carpels at the ovary base and ovary periphery and postgenital fusion of the outer carpels surfaces in the upper and inner part of the pistil. In the subfamilies Agapanthoideae and Allioideae, the ovary is superior, thin-walled, with synascidiate, symplicate, hemisymplicate and asymplicate (only in the Tulbaghieae and Leucocoryneae tribes) structural vertical zones. In the ovary of Amaryllidoideae, there are thickened ovary base and ovary roof, and four, three, or two vertical zones (symplicate and hemisymplicate). According to the concept of septal nectary vertical zonality, members of the subfamily Agapanthoideae have two zones of septal nectary (zone of «lilioid» combined nectary and zone of external nectary); representatives of the subfamily Allioideae have three zones (zone of the separate nectary, zone of «lilioid» combined nectary and zone of external nectary); in Amaryllidoideae, only a zone of «lilioid» combined nectary was found. Exceptions are the Eustephieae tribe, where a separate septal nectary is located at the base of the ovary, below the locules and the Galantheae tribe which has a nectary disk rather than a septal nectary. In species with septal nectary, the style and stigma are formed by an asymplicate zone, in which the carpels are postgenitally connected and form an integral structure. It was found that members of the family Amaryllidaceae have six types of vertical zonality of the ovary and septal nectary. The subfamily Agapanthoideae is characterized by the presence of three structural zones in the ovary: synascidiate, symplicate and hemisymplicate, with septal nectary, which appears above the ovary locules with two zones of «lilioid» combined nectary and a zone of external nectary (Agapanthus africanus, Agapanthus praecox). The subfamily Allioideae is characterized by the presence of four structural zones in the ovary: synascidiate, symplicate, hemisymplicate, asymplicate and short septal nectary with two zones – «lilioid» combined nectary and outer nectary in the form of nectary slit, which appears above the bottom (tribes Tulbaghieae and Leucocoryneae) and three structural zones in the ovary: synascidiate, symplicate and

hemisymplicate and septal nectary, which appears below the bottom of the locules of the ovary, with three zones – a zone of separate and a zone of «lilioid» septal nectary (tribe Allieae). The representatives of the subfamily Amaryllidoideae have four structural zones in the ovary: synascidiate, symplicate, hemisymplicate, asymplicate and septal nectary with two zones – a zone of separate and a zone of «lilioid» combined nectary below ovary locules (Eustephieae tribe) and three structural zones of gynoecium synascidiate, symplicate, hemisymplicate and septal nectary which appears above the locules of the ovary with one zone of «lilioid» combined nectary (tribes Haemantheae, Narcisseae and Hippeastreae), two structural zones in the ovary: symplicate, hemisymplicate and septal nectary with one «lilioid» combined nectary zone, which appears above the bottom of the ovary locules (tribes Cyrtantheae, Hippeastreae, Hymenocallideae) and two structural zones in the ovary: symplicate, hemisymplicate and nectary in the form of a nectary disk (tribe Galantheae).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гайдаржи Марина Миколаївна
2. Haidarzhy Maryna Mykolaivna

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гайдаржи Марина Миколаївна

2. Haidarzhy Maryna Mykolaivna

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нецветов Максим Вікторович

2. Netsvetov Maksym Viktorovych

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мосякін Сергій Леонідович

2. Mosiakin Serhii Leonidovych

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Буюн Людмила Іванівна
2. Buiun Liudmyla Ivanivna

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Таран Наталія Юріївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Таран Наталія Юріївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.